

Resultat från utvärderingen av lärresultaten i modersmål och litteratur i årskurs 9

Svenska förskoleverksamhets- och utbildningsnämnden 05.11.2019 § 6
472/12.02.00/2019

Beredare

Chef för svensk dagvård- och utbildning Mikael Flemmich
fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi

Bakgrund

Våren 2019 anordnade Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU/Karvi) en tvådelad utvärdering av lärresultat i modersmålslärokursen svenska och litteratur i slutskedet av årskurs 9. I det nationella samplet för den svenskspråkiga delen av utvärderingen deltog sammanlagt 927 elever i 15 skolor. Utvärderingarna i de svensk- och finskspråkiga skolorna är inte direkt jämförbara.

Utvärderingen utgick från Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (LP 2014) och de fyra innehållsområdena för svenska och litteratur: Att kommunicera, att tolka texter, att producera texter, att förstå språk, litteratur och kultur. Uppgifterna i utvärderingen tog särskilt fasta på multilitteracitet, det vidgade textbegreppet och språklig medvetenhet. Innehållsområdet att kommunicera tangerades endast delvis i utvärderingen.

Utvärderingen omfattade sammanlagt 68 uppgifter för vilka det var möjligt att maximalt få 102 poäng. Två av uppgifterna var längre skrivuppgifter, för övrigt ingick både flervalstuppgifter och öppna uppgifter. Eleverna besvarade också en enkät med frågor om bland annat om inställningen till studierna i modersmål och litteratur. Också lärarna och rektorerna besvarade enkäter. Enstaka uppgifter som ursprungligen fanns med bland uppgifterna våren 2019 har efter en kontrollbedömning antingen utelämnats eller justerats för att stärka tillförlitligheten i resultatet.

De delområden som utvärderats är:

- Att tolka texter (olika texter)
- Att tolka texter (multimodala texter)
- Skönlitteratur (analys, tolkning och begrepp)
- Att producera texter (skriva)
- Språkkännedom (språkriktighet, språklig medvetenhet)

Resultat i utvärderingen

Det totala resultatet i hela utvärderingen

Det totala resultatet omfattar alla uppgifter inom delområdena: Att tolka texter (olika sorters texter), att tolka texter (multimodala texter), skönlitteratur (analys, tolkning och begrepp), att producera texter (skriva) och språkkännedom (språkriktighet, språklig medvetenhet). De preliminära resultaten tyder på att det var lättast att uppnå de högsta poängtalerna i att tolka multimodala texter och svårast i skrivuppgifterna.

En stor del av eleverna som deltog i utvärderingen uppnådde ett resultat inom intervallet 41-80 %. Det gjorde även eleverna i Kyrkslätt, vilka presterade i utvärderingen i genomsnitt ungefär lika som eleverna i hela samplet.

Det totala resultatet i hela utvärderingen – fördelning enligt kön

Både flickorna och pojkarna i Kyrkslätt presterade i utvärderingen i genomsnitt ungefär lika som flickorna och pojkarna i hela samplet.

Att tolka texter (läsa)

Uppgifterna i delområdet Att tolka texter var i enlighet med det vidgade textbegreppet anknutna till ett brett spektrum av texter: ett romanutdrag, en nätdiskussion, ett bokomslag (samverkan mellan ord och bild), en ljudinspelning (radiodebatt) och en dikt.

Eleverna i Kyrkslätt presterade i uppgifterna i texttolkning i genomsnitt ungefär lika som eleverna i samplet.

Både flickorna och pojkarna i Kyrkslätt presterade i delområdet Att tolka texter (läsa) i genomsnitt ungefär lika som flickorna och pojkarna i hela samplet.

Att tolka texter (multimodala texter)

I de här uppgifterna skulle eleverna analysera och tolka utpräglat multimodala eller nätbaserade texter. Materialen bestod av: ljudinspelningen av en radiodebatt, ett bokomslag med samverkan mellan ord och bild och en nätdiskussion. De preliminära nationella resultaten tyder på att det av de olika delområdena var lättast för eleverna att uppnå de högsta poängtalerna i detta delområde.

Eleverna i Kyrkslätt presterade i tolkning av multimodala texter i genomsnitt ungefär lika som eleverna i samplet.

Både flickorna och pojkarna i Kyrkslätt presterade i delområdet Att tolka texter (multimodala texter) i genomsnitt ungefär lika som flickorna och pojkarna i hela samplet.

Skönlitteratur (analys, tolkning och begrepp)

I utvärderingen ingick skönlitterärt material i form av ett romanutdrag och en dikt. Utöver de materialbaserade analys- och tolkningsuppgifterna, skulle eleverna besvara en rad uppgifter om skönlitterära begrepp och genrer.

Eleverna i Kyrkslätt presterade i uppgifterna i skönlitteratur i genomsnitt ungefär lika som eleverna i samplet.

Både flickorna och pojkarna i Kyrkslätt presterade i delområdet Skönlitteratur (analys, tolkning och begrepp) i genomsnitt ungefär lika som flickorna och pojkarna i hela samplet.

Att producera texter (skriva)

I utvärderingen ingick två skrivuppgifter. I den ena uppgiften skulle eleverna skriva en ställningstagande text, och i den andra uppgiften en reflekterande text om sitt eget skrivande. De preliminära nationella resultaten tyder på att det av de olika delområdena var svårast att uppnå de högsta poängtalerna i skrivuppgifterna.

Elevtexterna bedömdes av lärarna med hjälp av bedömningskriterier och exempelsvar. Efter bedömningen kontrollbedömdes ett antal texter, varefter poängsättningen justerades en aning. Trots kontrollbedömningen finns det ofrånkomligt en viss grad av skolvis variation i bedömningen av elevernas texter.

Eleverna i Kyrkslätt presterade i textproduktion i genomsnitt ungefär lika som eleverna i samplet.

Både flickorna och pojkarna i Kyrkslätt presterade i delområdet Att producera texter (skriva) i genomsnitt ungefär lika som flickorna och pojkarna i hela samplet.

Elevernas inställning till skrivande

I bakgrundsenkäten ingick 13 påståenden om skrivande som eleverna skulle ta ställning till. Fyra aspekter bedömdes: Att tycka om skrivundervisningen, att behärska skrivande, att ha nytta av skrivundervisningen och skrivängslan.

Eleverna tog ställning till påståendena på en så kallad Likert-skala.

Språkkännedom

Uppgifterna som kontrollera språkkännedom (språkriktighet och språklig medvetenhet) handlade bland annat om språkriktighet, språkhistoria och svenska språket.

Eleverna i Kyrkslätt presterade i uppgifterna i språkkännedom i genomsnitt ungefär lika som eleverna i samplet.

Flickorna i Kyrkslätt presterade i uppgifterna i språkkännedom i genomsnitt något bättre än flickorna i samplet, medan pojkarna presterade i genomsnitt ungefär lika som pojkarna i samplet.

Resultatet jämfört med finskspråkiga skolor

Jämförelsen bygger på resultatet för ett litet antal identiska flervalsuppgifter som ingick i utvärderingarna i svenska och litteratur och suomen kieli ja kirjallisuus. Nästan alla identiska flervalsuppgifter hörde till delområdet att tolka texter, enstaka uppgifter hörde till delområdet språkkännedom. Även om uppgifterna var formulerade på ett liknande sätt på svenska och finska, finns det små nyansskillnader mellan de olika språkversionerna.

Det finns stor variation mellan skolornas resultat i båda språkgrupperna. Om skolans resultat ligger högt, ligger den antagligen också högt inom den egna språkgruppen, och vice versa.

Elevernas inställning till modersmål och litteratur

I bakgrundsenkäten som eleverna besvarade ingick 15 påståenden om modersmålsundervisningen som eleverna skulle ta ställning till. Tre aspekter undersöktes

Eleverna tog ställning till påståendena på skalan: 1 = Helt av annan åsikt, 2 = Delvis av samma åsikt, 3 = Osäker eller har ingen klar åsikt, 4 = Delvis av samma åsikt, och 5 = Helt av samma åsikt.

Övrigt

Eleverna i Kyrkslätt hade en något mer negativ uppfattning om arbetsron på lektionerna i modersmål och litteratur än samplets elevers i genomsnitt.

Angående elevernas läsvanor, kan man konstatera att eleverna i Kyrkslätt läste ungefär lika många böcker månatligen som samplets elever i genomsnitt.

Föredragande	Direktören för bildningsväsendet
Beslutsförslag	Svenska förskoleverksamhets- och utbildningsnämnden antecknar lärresultaten av utvärderingen i modersmål och litteratur för kännedom.
Beslut	Svenska förskoleverksamhets- och utbildningsnämnden beslutade enligt beslutsförslaget.
För kännedom	Winellska skolan